

A.

Mødet den 28. Septbr. 1922.

Fraværende: Marius Geertsen, J. Chr. Møller og Gustav Pedersen.

1. (J. Nr. 422—1922). **Meddelelse fra Kirkeministeriet om, at Kirkeskatten for 1922—23 vil beløbe sig til 136630 Kr.**

Toges til Efterretning.

2. (J. Nr. 403—1922). **Meddelelse fra Skoledirektionen om, at Lærer C. R. Gandrup er afskediget fra 1. November 1922.**

Toges til Efterretning.

3. **Meddelelse fra Indenrigsministeriet om bevilgede Forskudsudbetalinger paa Byggetilskud til:**
  - a. (J. Nr. 355—1922). Malerm. C. F. Truelsen.
  - b. (J. Nr. 293—1922). Brd. Klostergaard.
  - c. (J. Nr. 83—1922). Bagermester P. Jensen.

Toges til Efterretning.

4. (J. Nr. 23¹⁸—1922). **Beretning om Hjælpekassen i 1921—22.**

Formanden bemærkede, at der var brugt ca 3¹/₂ Mill. Kr., hvoraf godt 1 Mill. Kr. udover det budgetterede Beløb.

Toges til Efterretning.

5. (J. Nr. 23¹⁹—1922). **Beretning om Slagtehuset i April Kvartal 1922.**

Toges til Efterretning.

6. (J. Nr. 443—1922). **Oversigt over Gudenaacentralens Laan.**

Toges til Efterretning.

7. (J. Nr. 450—1922). **Indstilling fra Kirkegaardsbestyrelsen om, at det overdrages Stadsarkitekten at udarbejde Forslag til det ny Begravelseskapel.**

Formanden erindrede om, at da man vedtog Planen over den ny Kirkegaard, blev det oplyst, at der paa Nordre Kirkegaard kun var Gravplads for ca. 2 Aar, og det var derfor nødvendigt at gaa hurtig frem med Anlægget af den ny Kirkegaardsbestyrelsen indstillede derfor at overdrage Tegningen af Kapellet til Stadsarkitekten, hvilket var den hurtigste Fremgangsmaade.

H. P. Salling betonedede, at et Kapel var en Bygning, der skulde staa igennem mange Aar, og der burde man have flere Planer at vælge imellem. Stadsarkitekten havde nok at bestille, medens Byens Arkitekter ikke havde meget, og Taleren vilde foreslaa, at der blev udbudt til en Konkurrence mellem Byens Arkitekter.

Vald. Pedersen syntes, at hvis man ikke skulde bruge Stadsarkitekten ved en saadan Lejlighed, havde man ingen Brug for ham. Samtidig vilde Taleren henstille til Udvalget, at naar Stadsarkitekten fik alt det kommunale Arbejde, burde man forbyde ham at tage privat Arbejde, hvorved han gjorde de øvrige Arkitekter brødløse.

H. P. Salling tvivlede ikke om, at Stadsarkitekten var Opgaven voksen, og han havde jo ogsaa Lov til at deltage i Konkurrencen sammen med de øvrige. Men det var sikkert heldigst ved en saadan Lejlighed at have flere Planer til Raadighed, og Taleren vilde derfor fastholde sit Forslag.

Formanden bemærkede, at en Konkurrence vilde fordyre Arbejdet ret stærkt, og naar man nu engang havde en Stadsarkitekt, burde man dog benytte ham ved en saadan Lejlighed. Det var jo ganske det samme, som naar man overdrog Stadsingeniøren at anlægge en ny Gade, saa faldt det ingen ind at forlange Konkurrence. Taleren maatte fastholde Kirkegaardsbestyrelsens Forslag.

Indstillingen vedtoges.

8. (J. Nr. 430—1922). **Andragender om, at Bispetorvet atter maa blive benyttet til Torvehandel.**

Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse mener, at Spørgsmaalet om Bispetorvets fremtidige Anvendelse bør udsættes, til Torvet i en nær Fremtid er helt i Orden.

Andr. Christensen anbefalede Indstillingen.

M. Brammer henviste til det store Røre, der havde været om hele Projektet paa Bispetorvet, og at man ikke helt var tilfreds med Resultatet; men Bidragyderne havde et vist Krav paa at faa Sagen ordnet paa bedst mulig Maade. Taleren ansaa selve den foreliggende Plan for den bedste, men naar der alligevel var nogen Misstemning dermed, skyldtes det muligvis, at Sandstensmuren stod lidt fjendtligt til Omgivelserne, og man burde vist her have brugt Granit; men det vilde maaske afhjælpes, naar Sandstønen efterhaanden antog en mørkere Fave. Man burde vist tillige anbringe et lille Springvand med Brønd udfor Trappen ved Kannikegade, idet det vilde virke heldigt paa den noget ensformige Stenflade. Angaaende Benyttelsen kunde man vist godt paa nærværende Tidspunkt udtale sig derom, og Taleren vilde anbefale, at der blev Grønt- og Blomstertorv, som vilde være det smukkeste.

K. M o u s t e n havde intet imod en saadan Benyttelse, men henstillede, at Afgiften for Torvepladser fremdeles kom til at gaa i Kommunens Kasse i Stedet for i Statens.

V a l d. P e d e r s e n kunde tiltræde Forslaget om foreløbig at udsætte Sagen, men henstillede, selv om der skulde være Grønttorv, at der ogsaa blev Plads for Automobiler, for Tilstanden paa Store Torv var ganske forkastelig med den nuværende Overfyldning med Biler. Et Springvand kunde sikkert under andre Forhold have været smukt, men næppe nede i det Hul, der nu var lavet. Torveafgiften kunde Kommunen vist ikke lægge Beslag paa, for det var en gammel Bestemmelse, at disse Penge var en Del af den kgl. Borgmesters Løn, og saa længe man havde ham, var der næppe noget at gøre derved.

K. M o u s t e n mente dog, at naar Byraadet bestemte, hvad Pladsen skulde bruges til, maatte man ogsaa kunde bestemme over Afgiften af Pladsen.

V a l d. P e d e r s e n var enig med Hr. M o u s t e n i, at Afgiften burde gaa i Kommunens Kasse, men saa længe man havde den kgl. Borgmester, lod det sig næppe gøre. Forhaabentlig kom man snart af med denne Levning fra Fortiden.

M. S i m o n s e n ønskede Forholdet med Stadpengene nøjere undersøgt. Man syntes at gaa ud fra, at naar den kgl. Borgmester forsvinder, vilde Afgiften gaa i Byens Kasse; men i andre Tilfælde havde Staten lagt Beslag paa Sportlerne, og det burde derfor i Tide fastslaas, hvorledes Forholdet var.

F o r m a n d e n udtalte, at hvis Byraadet kunde tiltræde Udvalgets Forslag, vilde der om kort Tid fremkomme Forslag angaaende Benyt-

telse af Torvet. Men skulde der laves saa meget, som Dr. Brammer ønskede, var man selvfølgelig ikke saa nær ved Enden af Sagen. Naar det trak ud, var Grunden, at det kneb med at faa Tegningerne frem fra Arkitekterne i København.

Indstillingen vedtoges.

9. (J. Nr. 417—1922). **Andragende fra Aarhus Kioskselskab om Tilladelse til at opføre en Kiosk paa Hjørnet af Frederiksalles og Jægergaardsvej.**

Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse indstiller, at Tilladelsen gives paa de i Koncessionen anførte Vilkaar.

A n d r. C h r i s t e n s e n anbefalede Indstillingen.

V a l d P e d e r s e n gjorde opmærksom paa, at i 1920 havde Brolægningensudvalget en Forhandling med Kioskselskabet, som resulterede i en Forhøjelse af Afgiften, og samtidig forhandlede der om, hvorvidt Selskabet kunde gaa med til at oprette en Kiosk i den vestlige Bydel og paa Trøjborg. De vilde ikke gerne gøre dette i den dyre Tid, men man enedes om, at hvis Forholdene ved Bispetorvet skulde medføre Flytning af Kiosken paa Clemenstorv, skulde de gaa med dertil. Selvfølgelig var det ikke nødvendigt, at Brolægningensudvalget ogsaa nu kom til at forhandle med Selskabet, men Taleren vilde alligevel foreslaa, at Sagen udsættes, og at man samtidig forhandler om Oprettelse af en Kiosk paa Trøjborg.

A n d r. C h r i s t e n s e n mente ikke, at Udvalget havde noget imod at rette en Henstilling til Kioskselskabet om at lægge en Kiosk paa Trøjborg og eventuelt forhandle derom; dog maatte der være en vis Chance for, at Kiosken kunde

svare sig, ellers lykkedes det næppe. Taleren fandt dog, at man alligevel godt kunde vedtage den foreliggende Indstilling og saa bagefter forhandle med Selskabet om Anlæggelse af en Kiosk i den nordlige Bydel.

V a l d. P e d e r s e n erkendte, at en Kiosk paa Trøjborg maaske ikke vilde svare sig saa godt som ved Frederiksballe; men her skulde man ikke blot se paa Selskabets Interesse, men først og fremmest paa, hvad der interesserede Byens Borgere. Det saa maaske ogsaa lidt underligt ud, at naar det drejede sig om en Forhøjelse af Afgiften, henviste man Sagen til Brolægningsudvalget, men her, hvor det drejede sig om at tilstaa Selskabet et Gode, kunde Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse godt ordne det. Taleren vilde fastholde Forslaget om at lade Sagen gaa tilbage, og at det saa i Fremtiden blev et bestemt Udvalg, der fik med disse Sager at gøre.

A n d r. C h r i s t e n s e n bemærkede, at naar Afgiften var forhøjet, vilde det jo komme Byen tilgode, naar der blev oprettet nye Kiosker. Hvis man her stillede som Betingelse, at der ogsaa skulde oprettes en Kiosk paa Trøjborg, hvor det næppe kunde betale sig, vilde man maaske helt forhindre, at der blev bygget nogen, og det burde ikke blive Følgen. Taleren havde ikke noget imod at forhandle derom, men den foreliggende Indstilling kunde derfor godt tiltrædes, eller man kunde overlade til Udvalget at ordne Sagen.

V a l d. P e d e r s e n oplyste, at Kioskselskabets Koncessionshavere vist ikke engang boede i Byen, og der var ikke Spor Grund til at tage mere Hensyn til dem end til Byens Borgere. Taleren vilde derfor stille bestemt Forslag om, at Sagen

tages tilbage og overdrages til Brolægningsudvalget til videre Behandling.

Sagen henvistes til Brolægningsudvalget.

10. **Efterbevilling af Overskridelser i Regnskabet for:**

a. (J. Nr. 3⁹—1922). Begravelsesvæsenet.

b. (J. Nr. 3⁸—1922). Fattigvæsenet.

c. (J. Nr. 3⁷—1922). Alderdomsvæsenet.

d. (J. Nr. 23¹⁷—1922). Enkebørnsunderstøttelsen.

e. (J. Nr. 3¹⁰—1922). Skolevæsenet.

Overgik til 2. Behandling.

11. (J. Nr. 404—1922). **Andragende om Tilladelse til at benytte en Del af en Beboelse i Nørrealle Nr. 69 til Forretningslokale.**

Anbefalet af Huslejenævnet og Udvalget for Bygninger og Inventar.

Bevilgedes.

12. (J. Nr. 434—1922). **Henstilling fra Sundhedskommissionen om, at der foretages et sagkyndigt Eftersyn af Badeværelser med Gasbadeovne.**

H. P. Salling forelagde Indstillingen. Naar der var skrevet, at alle Byens Badeværelser med Gasbadeovne skulde efterses, var det vist ikke Meningen, idet de Ejendomme, der var opført i de senere Aar, var kontrolleret af Stadsingeniøren, saa der tiltrængtes næppe noget Eftersyn. Men maaske kunde det nok være nødvendigt i de ældre Kvarterer.

V a l d. P e d e r s e n foreslog at tage Sagen til Efterretning og saa henstille til Sundhedskommissionen at indrykke en Bekendtgørelse i Byens Blade om, at Badeværelserne skulde være i Orden, og at der i modsat Tilfælde vilde blive skredet ind fra Myndighedernes Side.

A n d r. C h r i s t e n s e n syntes, at Henstillingen fra Sundhedskommissionen var noget ved

Siden af, og vidste ikke, hvorledes man havde tænkt sig et saadant Tilsyn udført. Der fandtes vel flere Tusinde Gasbadeovne i Byen, saa det vilde blive et meget bekosteligt Arbejde, hvem der saa end skulde betale det, og endelig havde man vist ikke Hjemmel til at trænge ind i Folks Huse og forlange Undersøgelse. Man kunde lige saa godt forlange at efterse Folks Kakkelovne for at forhindre Kulos. Det syntes i det hele taget at være et Udslag af lidt overdreven Einbedsiver. Taleren mente derfor, at man i al Stilhed burde henlægge Sagen eller maaske ved en Bekendtgørelse henstille til Grundejerne at holde deres Badeovne i Orden.

M. B r a m m e r oplyste, at der havde været flere alvorlige Forgiftningstilfælde ved Gasbadeovnene, saa det var ikke helt upaakrævet at forlange, at de skulde holdes i Orden. I de nye Ejendomme var et Eftersyn maaske ikke nødvendigt, men det kunde maaske nok være nødvendigt i de ældre, hvor Baderummene var indrettet, før man fik det nuværende Regulativ. Byen havde jo et Boligtilsyn, som maaske for et Aars Tid kunde forøges med sagkyndig Assistance paa dette Omraade, og i saa Fald kunde det vist være formaalstjenligt at følge Sundhedskommissionens Forslag.

M. C. F a l k indsaa ikke, at der var noget malplaceret i, at Sundhedskommissionen retter en saadan Henstilling til Byraadet, for Kommissionen havde Pligt til at gribe ind, hvor der var sundhedsfarlige Forhold, og i hvert Fald burde Byens Borgere gøres opmærksomme paa, at det kunde være livsfarligt, hvis Ovnene ikke blev holdt i Orden. Hvorvidt Byraadet vilde lade foretage en Undersøgelse, maatte det jo selv tage Stilling til; men

Sundhedskommissionen havde i hvert Fald gjort sin Pligt ved at advare Byens Borgere.

Vald. P e d e r s e n kunde godt tiltræde Hr. Falks Tanke; men det var noget ganske andet, der stod i Sundhedskommissionens Skrivelse, idet der taltes om at foranstalte et almindeligt Eftersyn. Taleren syntes, at hvis Folk ikke vilde holde deres Badeværelser i Orden, maatte det blive deres egen Sag; men en Henstilling eller en Advarsel i Bladene kunde man jo ikke have noget imod.

H. P. C h r i s t e n s e n havde ogsaa forstaaet Sundhedskommissionens Skrivelse saaledes, at man ønskede et almindeligt Eftersyn af Gasbadeovnene i Byen. Men efter de faldne Udtalelser fra Sundhedskommissionens Medlemmer maatte man gaa ud fra, at der kun var tilsigtet at rette en Henstilling til Borgerne om selv at lade foretage et sagkyndigt Eftersyn af Badeovnene, idet der kunde være Fare ved dem.

A n d r. C h r i s t e n s e n mente ikke, at Skrivelsen kunde forstaaes saaledes; det maatte i hvert Fald kaldes en meget velvillig Fortolkning, og de i et Blad anførte Udtalelser af Amtslægen viste ogsaa, at han tænkte sig et Eftersyn af alle Gasbadeovne i Byen. Kontrollen ved Opstilling af Ovnene var i Forvejen stærk nok, ja egentlig alt for stærk, idet det ofte fordyrede Bygningerne ganske urimeligt. Men det maatte vist være tilstrækkeligt ved en Bekendtgørelse i Bladene at advare Folk mod Faren ved ikke at holde Ovnene i Orden.

F o r m a n d e n bemærkede, at den førte Diskussion nu havde henledt Borgernes Opmærksomhed paa det farlige ved ikke at holde Ovnene i Orden. Taleren vilde derfor foreslaa at bekendtgøre, at de, som ønsker deres Badeovne under-

søgt, kan henvende sig til Bygningsinspektøren herom.

Formandens Forslag vedtoges.

13. (J. Nr. 2¹⁰³—1922). **Andragende om Dispensation fra Bygningslovens § 21 for Frederiksgade Nr. 76 a.**

Anbefaledes.

14. (J. Nr. 440—1922). **Andragende fra Fiskehandlerne om, at en paatænkt Flytning af Fisketorvet fra Aagade til Nordre Mole maa blive opgivet.**

Formanden gav nogle Oplysninger om denne Sag. I 1920 androg Fiskerne om at faa Fisketorvet flyttet til Nordre Mole, men Havneudvalget havde dengang ingen Plads dertil. Efter de senere Havneudvidelser kunde der nu blive Plads, og de samme Fiskere havde da i Sommer igen henvendt sig til Udvalget derom, idet de gjorde gældende, at det var sundhedsfarligt at ligge i Aaen og forhandle Fisk. Udvalget mente imidlertid ikke at have Mandat til at flytte Fisketorvet og henviste Sagen til Sundhedskommissionen og Politimesteren, som anbefalede Flytningen og forespurgte Havneudvalget, hvorvidt der fandtes en anden Plads. Udvalget vedtog da at indrette en Bro i Bassinet ved Nordre Mole og stille en Plads til Raadighed for Fiskerne paa visse nærmere Vilkaar, som de var gaaet ind paa, hvorefter Sagen igen var sendt til Politimesteren. Nu forelaa her et Andragende, som gik ud paa at beholde den gamle Plads ved Aaen, og da der altsaa var delte Meninger om Flytningen, vilde Taleren henstille at overdrage til et eller andet Udvalg at behandle begge Andragender i Fællesskab, f. Eks. Brolægningssudvalget, som nærmest havde med Torveplads at gøre.

Vald. Pedersen mente, at det her maatte være Havneudvalget.

Formanden svarede, at Havneudvalget ikke havde noget at gøre med at anvise Torvepladser.

Andr. Christensen syntes ikke, at de to Spørgsmaal behøvede at kædes sammen. Naar Havneudvalget imødekom Ønsket fra de Fiskere, som fiskede paa Bugten, om en Salgsplads ved Nordre Mole, kunde man jo lade dem, som ønskede det, blive paa Pladsen ved Aaen. Men Taleren havde ikke noget imod at henvise Sagen til Brolægningsudvalget, som jo ikke syntes at have overvældende meget at bestille.

Vald. Pedersen mente, at Overretssagføreren burde have sparet sin sidste Bemærkning, for Brolægningsudvalget kunde i hvert Fald skønne over, hvorvidt Sagerne tilkom det eller ikke. Brolægningsudvalget havde egentlig ikke noget med Torvehandel at gøre, men hvis Byraadet ønskede Sagen henvist dertil, kunde man jo ikke have noget derimod. Pladsen ved Aaen var vist ikke særlig rar om Sommeren.

Formanden bemærkede, at Havnen ikke forlangte nogen Afgift af Fiskerne.

M. C. Falk vilde henstille til Overretssagfører Christensen at høre op med sine stadige Forsøg paa at latterliggøre Brolægningsudvalget, for i Længden var det ikke morsomt at høre paa. Taleren havde aldrig som Medlem af Brolægningsudvalget søgt at gaa ind i andre Udvalgs Arbejde og agtede heller ikke at gøre det i Fremtiden; men Taleren havde ikke noget imod senere at drøfte Spørgsmaalet om, hvad der henhørte under Brolægningsudvalget eller Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse.

A n d r. C h r i s t e n s e n svarede, at disse Bemærkninger burde Hr. Falk rette til Brolægningsudvalgets Formand, for Taleren havde kun svaret paa lignende Bemærkninger fra dennes Side.

V a l d. P e d e r s e n havde anmodet Borgmesteren om at faa en Sag paa Dagsordenen for lukkede Døre, hvor der vilde blive Lejlighed til at drøfte Udvalgenes Kompetence, og skulde derfor ikke komme ind paa Sagen nu. Men man kunde i hvert Fald ikke i Længden have det saaledes, at 2—3 Mand i Byraadet skulde bestemme det hele.

Sagen henvistes til Brolægningsudvalget.

Udenfor Dagsordenen:

15. (J. Nr. 428—1922). **Andragende fra Aarhus Folkebibliotek om Istandsættelse af Bibliotekets Lokaler.**

P. P e t e r s e n beklagede, at denne Sag ikke var sat paa Dagsordenen. Det drejede sig om at faa forskellige Ting istandsat, som vilde koste ca. 1000 Kr. Sagen hastede, idet Udlaanet nu skulde begynde, og Forholdene var saa daarlige, at Arbejdet næppe kunde gøres. Taleren vilde derfor anbefale, at Byraadet tiltræder at bevilge ca. 1000 Kr. hertil.

F o r m a n d e n oplyste, at Sagen var sendt til Budgetudvalget til Erklæring; men hvis Byraadet ønskede at bevilge Beløbet i Dag, havde Taleren ikke noget derimod. Ellers burde Sagerne jo vente, indtil de kom fra Udvalgene.

M a r i a n e T h o m s e n anbefalede, at Byraadet bevilger Beløbet straks. Arbejdet skulde gerne udføres snarest, da Bogudlaanet skulde begynde nu til Oktober, og Istandsættelsen var i høj Grad nødvendig.

M. C. F a l k vilde ogsaa meget anbefale denne Bevilling, for Tilstanden dernede var saadan, at man daarligt kunde være det bekendt. I Foraaret søgte Bibliotekerne om en større Bevilling, men den blev foreløbig nægtet; derfor burde man nu bevilge det beskedne Beløb til en haardt tiltrængt Reparation. Det var heldigvis nu blevet saadan, at Bibliotekerne blev mere og mere brugt, og saa maatte man ogsaa ofre lidt derpaa.

H. P. C h r i s t e n s e n fandt det rigtigst, om Andragendet var kommet noget tidligere; men da det syntes at være meget nødvendigt, vilde Taleren anbefale at bevilge Beløbet saaledes, at det opføres paa næste Aars Budget.

Vedtoges.

